

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, fakss: 67244074, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv
Rīgā

2017.gada 3.martā Nr.6-1/446

Ministru prezidentam
Mārim Kučinskim
vk@mk.gov.lv

Par Rīkojuma projektu "Par Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijas likvidāciju"

Izglītības un zinātnes ministrija ir sagatavojusi Rīkojuma projektu par "Par Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijas likvidāciju", kurš 2017.gada 26.janvārī tika izsludināts Valsts sekretāru sanāksmē un nodots saskaņošanai.

Tiesībsarga birojā šī gada 29.janvārī saņemts Rīgas pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijas (turpmāk – RPIVA) iesniegums par RPIVA likvidāciju un pievienošanu Latvijas Universitātei (turpmāk – LU), kurā RPIVA norāda uz likvidācijas procesa straujo virzību, neievērojot Eiropas Komisijas rekomendācijas, bez izdiskutēta, strukturāla, finansiāli pamatota reformu plāna. Tāpat Tiesībsarga birojā ir saņemti arī RPIVA Studentu parlamenta un RPIVA studentu iesniegumi, kuros paustas bažas par to, ka RPIVA likvidācija un pievienošana LU radīs nelabvēlīgas sekas studentiem.

Atbildot uz tiesībsarga informācijas pieprasījumu, IZM norādīja, ka Ministru kabineta rīkojuma projekts "Par Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijas likvidāciju" ir izstrādāts, ņemot vērā 2017.gada janvārī organizētajās publiskajās konsultācijās paustos RPIVA, studentu un pašvaldības pārstāvju viedokļus. Tāpat IZM paskaidro, ka LU tiešā veidā pārņems RPIVA īstenotās studiju programmas, izņemot mūzikas un dejas pedagoģijas studiju programmas, kuras pārņem Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmija (turpmāk – JVLMA). Tas nozīmē, ka RPIVA studentiem būs iespējas turpināt un pabeigt studijas esošajās studiju programmās, un studiju kursa pielīdzināšana nebūs nepieciešama. Tiks saglabātas arī RPIVA budžeta vietas un studiju maksas nosacījumi.

Konsultācijās ar RPIVA pārstāvjiem tiesībsargs ir uzklaušījis arī RPIVA viedokli. Proti, IZM lēmumu par likvidāciju RPIVA personāls un studenti uzzināja 2017.gada 3.janvārī, kad IZM publiskoja šo informāciju masu medijos. 2017.gada janvārī organizētajās publiskajās konsultācijās tika apspriesti tikai jautājumi par RPIVA studentu pārņemšanu un mantas sadali, bet par iecerēm likvidēt RPIVA un pievienot to LU nekādas konsultācijas vai apspriedes ar RPIVA personālu un studentiem nav bijušas. Pirms IZM lēmuma publiskošanas nav notikušas arī diskusijas par augstākās izglītības sistēmas reformu pedagoģijas jomā un iespējamiem labākajiem risinājumiem. RPIVA vairākkārt ir vērsusies IZM ar vēstulēm par dažādiem jautājumiem, bet vairums gadījumu atbildes netika sniegtas pēc būtības vai netika sniegtas vispār. Kā norāda RPIVA pārstāvji, RPIVA, citu iestāžu vai personu iebildumi netiek ņemti vērā, kas liek secināt, ka IZM lēmumu par RPIVA likvidāciju uzskata par savu prerogatīvu un sabiedrības viedoklī ieklausīties nav ieinteresēta.

Uz informācijas trūkumu norāda arī RPIVA studenti, kuru intereses RPIVA likvidācija skar vistiešākā veidā. Studenti nav informēti par to, kādā veidā notiks augstskolas pārņemšana, kāds būs studiju modelis LU, vai tiks pārņemtas visas studiju programmas, kādas būs viņu tiesības u.c. Piemēram, IZM norāda uz iespējām turpināt studijas attiecīgajā studiju programmā. Praktiski studiju programmu pārņemšana Latvijas Republikas normatīvajos aktos nav paredzēta. Saskaņā ar Augstskolu likumu LU un JVLMA var veidot jaunas studiju programmas, kas precīzi atbilstu RPIVA studiju programmām. Tomēr, tas ir komplicēts un laikietilpīgs process, turklāt tas būtu pretrunā ar IZM apgalvojumu, ka RPIVA likvidācija veicinās studiju programmu skaita samazināšanu. Savukārt, ja LU neveido jaunas studiju programmas, var rasties situācija, ka RPIVA studentiem būs jāturpina studijas LU zemākā kursā. Tas saistīts ar to, ka katram studiju kursam, īstenošanas ilgums un kredītpunktu skaits augstskolās var būt atšķirīgs. Jāpiebilst, ka šī ir tikai viena no niansēm, kas RPIVA likvidācijas plānā nav izskaidrota. Līdzīgi ir ar nepieciešamību slēgt jaunu studiju līgumu, iespējām pielāgot studiju laiku, iespējām nodrošināt attiecīgos studiju kursus citās augstskolās un citiem jautājumiem.

Tiesībsargs konceptuāli atbalsta nepieciešamību veikt augstākās izglītības reformu, tomēr tās īstenošanai jābūt strukturētai, racionālai un sabiedrības interesēm atbilstoši. Izvērtējot IZM un RPIVA sniegto informāciju, tiesībsargam ir pamatotas šaubas par to, vai komunikācija starp IZM, RPIVA un RPIVA studentiem pirms likvidācijas procesa uzsākšanas ir bijusi pietiekama. Tiesībsarga ieskatā IZM nav veikusi pietiekami plašus un detalizētus konsultatīvus un informatīvus pasākumus, lai augstskolu apvienošanas process taptu skaidrāks un saprotamāks gan RPIVA personālam, gan studentiem. Šāda IZM rīcība jeb rīcības trūkums ir pretēja labas pārvaldības principam. Tāpat, tiesībsarga ieskatā, RPIVA likvidācijas pašreizējais modelis var būtiski aizskart RPIVA studentu Satversmes 112.pantā noteiktās tiesības, liedzot viņiem saņemt tādu pašu izglītības pakalpojumu kā RPIVA.

Vienlaicīgi tiesībsargs norāda arī uz vienotas augstākās izglītības reformu bāzes neesamību un lēmumu sadrumstalotību, kas noved pie sabiedrības neizpratnes un plānveida procesa trūkuma iestādes darbībā. Augstskolas likvidācija ir ļoti komplekss un daudzšķautņains process, kas ietver virkni pasākumu ne tikai augstākās izglītības politikas virziena un tiesiskās bāzes sagatavošanā, bet arī sabiedrības informēšanā par reformas nepieciešamību, mehānismu un īstenošanas kārtību tādā apjomā un kvalitātē, kas sniedz pēc iespējas plašāku reformas izgaismojumu.

Tiesībsarga ieskatā RPIVA likvidācijas process ir sasteigts un nav pietiekoši izvērtēts un sagatavots. Tāpēc saskaņā ar Tiesībsarga likuma 12.panta 8.punktu aicinu apturēt Rīkojuma projekta tālāku virzību, uzliekot par pienākumu IZM pienācīgi informēt sabiedrību par uzsāktajiem procesiem, izdiskutēt un saskaņot ieplānotās reformas mērķi un īstenošanas kārtību ar visām ieinteresētajām personām, argumentēti pamatojot ieinteresēto pušu priekšlikumu noraidījumu, īpaši, ņemot vērā, lai reformas procesa gaitā iespējami mazāk tiktu skartas studējošo intereses.

Ar cieņu

Tiesībsargs

J.Jansons

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu